

Sygn. akt II PSK 52/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa J. T.
przeciwko B. Sp. z o.o. z siedzibą w W.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 20 września 2019 r., sygn. akt VII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 20 września 2019 r. oddalił apelację wniesioną przez powódkę J. T. od wyroku Sądu Rejonowego (...) – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 30 stycznia 2019 r., oddalającego powództwo o przywrócenie do pracy u pozwanej B. sp. z o.o. w W. i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy (zmienione w postępowaniu apelacyjnym na roszczenie o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem).

Powódka J. T. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 września 2019 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenia prawa materialnego, to jest: art. 45 § 1 i 2 k.p. w związku z art. 30 § 4 k.p. i art. 3¹ § 1 k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Podniosła przy tym między innymi, że podstawowym celem postępowania apelacyjnego jest naprawienie wszystkich błędów popełnionych zarówno przez Sąd pierwszej instancji, jak i przez strony, przy czym chodzi o błędy natury prawnej oraz faktycznej. Oznacza to, że Sąd drugiej instancji może, a jeżeli je dostrzeże – powinien naprawić wszystkie naruszenia prawa materialnego, niezależnie od tego, czy zostały wyknięte w apelacji, pod warunkiem, że mieszczą się w granicach zaskarżenia. Tymczasem Sąd Okręgowy nie dostrzegł, że oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę ze skarżącą nie złożyły osoby działające w imieniu pracodawcy, w rozumieniu art. 3¹ § 1 k.p., według obowiązujących zasad reprezentacji pozwanej, a zatem na podstawie art. 39 § 4 k.c. w związku z art. 300 k.p. było to oświadczenie nieważne, a nieuwzględnienie tej okoliczności spowodowało pozbawienie skarżącej uprawnienia określonego w art. 45 § 2 k.p. Dlatego też wyrok wydany przez Sąd pierwszej instancji był niezgodny z prawem, czego nie dostrzegł Sąd drugiej instancji, rozpoznając apelację skierowaną przeciwko całości tego wyroku.

Skarżąca dodała, że samodzielnie sporządziła apelację, w związku z czym dopuszczalne było sformułowanie przez nią zarzutów w sposób ogólny. Zarzuty te nie ograniczały jednak swobody Sądu drugiej instancji, zwłaszcza że apelacja zarzuciła naruszenie art. 45 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej

jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi,

to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. We wniosku tym skarżąca, kontestując sposób przeprowadzenia przez Sąd drugiej instancji postępowania apelacyjnego przy uwzględnieniu pełnego charakteru tego środka zaskarżenia, sugeruje bowiem, że Sąd ten nie dostrzegł wady oświadczenia woli pozwanej wynikającej z nieprawidłowej reprezentacji. Problem jednak w tym, że o ile w stosunkach cywilnoprawnych osoba prawna (w okolicznościach faktycznych sprawy spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) działa przez swoje organy (na podstawie art. 38 k.c., a nie powołanego przez skarżącą art. 39 § 4 k.c., który zresztą w ogóle nie istnieje, gdyż art. 39 ma tylko dwie jednostki redakcyjne – paragrafy, a nadto reguluje skutki zawarcia umowy w imieniu osoby prawnej przez działającego jako organ, lecz niebędącego organem), o tyle za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną (a więc także osobą prawną) czynności w sprawach z zakresu prawa pracy (w tym także czynności dotyczące zawarcia i rozwiązania stosunku pracy) dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest zaś pogląd zgodnie z którym użyte w tym przepisie zwroty „osoba zarządzająca” i „organ zarządzający” zastąpiły poprzednio występujące w Kodeksie pracy określenie „kierownik zakładu pracy”. Z tego między innymi względu oznaczają one organ lub osobę stanowiące pierwszy szczebel zarządzania w jednostce organizacyjnej będącej pracodawcą i posiadające ogólną kompetencję do zarządzania taką jednostką. O tym, kto wystąpi w roli organu zarządzającego, decydują przepisy prawa lub statuty, regulujące ustrój danej jednostki organizacyjnej. Organ może mieć charakter jednoosobowy lub kolegialny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2007 r., II PK 247/06, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 163 z glosą Ł. Pisarczyka, OSP 2009 nr 7-8, poz. 75).

Natomiast użyte w art. 3¹ § 1 k.p. określenie „wyznaczona do tego osoba” oznacza osobę wyznaczoną przez zarządzającego jednostką organizacyjną będącą

pracodawcą. W wyroku z dnia 20 września 2005 r., II PK 412/04 (OSNP 2006 nr 13-14, poz. 210) Sąd Najwyższy przyjął przy tym, że wyznaczenie osoby dokonującej czynności z zakresu prawa pracy w rozumieniu art. 3¹ § 1 k.p. następuje przez złożenie oświadczenia woli przez osobę lub organ kierujący jednostką organizacyjną będącą pracodawcą i wyrażenie zgody przez wyznaczoną osobę. Forma złożenia tego oświadczenia uzależniona jest od wewnętrznej regulacji w danej jednostce organizacyjnej. W każdym razie oświadczenie powinno być złożone w sposób wyraźny i jeżeli wyznaczenie nie obejmuje wszystkich czynności zarówno w sprawach indywidualnych, jak i zbiorowych, musi określać zakres upoważnienia lub zakres czynności zastrzeżonych wyłącznie do zarządzającego. Wyznaczenie osoby dokonującej czynności w sprawach z zakresu prawa pracy ma charakter generalny w odróżnieniu od indywidualnego pełnomocnictwa do dokonywania w imieniu pracodawcy określonych czynności prawnych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 maja 2016 r., II PK 126/15, LEX nr 2093751; z dnia 7 grudnia 2012 r., II PK 121/12, LEX nr 1284747; z dnia 22 czerwca 2007 r., II PK 331/06, LEX nr 911109; z dnia 8 czerwca 2006 r., II PK 315/05, OSNP 2007 nr 11-12, poz. 159; z dnia 27 października 2004 r., I PK 680/03, LEX nr 1157542 czy postanowienie z dnia 29 stycznia 2014 r., II PK 238/13, LEX nr 1647015 oraz A. Tomanek, Uwagi o kodeksowej regulacji dokonywania za pracodawcę czynności z zakresu prawa pracy, *Studia Iuridica Lublinensia* vol. XXIV.3.2015). W literaturze uważa się również, że wyznaczenie w rozumieniu art. 3¹ § 1 k.p. może nastąpić w akcie ustrojowym lub porządkowym danej jednostki: statucie, regulaminie pracy (por. K. Rączka w: *Kodeks pracy. Komentarz* pod redakcją Z. Salwy, Warszawa 2005, s. 20-21; Z. Kubot, Status kierownika działu personalnego, *Praca i Zabezpieczenie Społeczne* 2006 nr 7, s.23). Wyznaczenie może obejmować nie tylko wszystkie czynności z zakresu prawa pracy, ale także czynności określonego rodzaju, lub wszystkie czynności z zakresu prawa pracy, tyle że w przypadku nieobecności kierownika jednostki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2010 r., I PK 155/10, LEX nr 738397). W świetle tych poglądów twierdzenie skarżącej, że podpisanie oświadczenia o wypowiedzeniu jej umowy o pracę nastąpiło z naruszeniem zasad reprezentacji, wywodzone z zapisów ujawnionych w Krajowym Rejestrze Sądowym, które określają jedynie

sposób reprezentacji pozwanej w stosunkach zewnętrznych, jest zatem zupełnie nieuprawnione.

Niezależnie od tego należy podkreślić, o czym była już mowa, że upoważnienie wspomnianych osób do sporządzenia i podpisania oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę może nastąpić na podstawie pełnomocnictwa udzielonego tym osobom przez właściwy organ pozwanej, co jest dość powszechną praktyką funkcjonującą zwłaszcza w dużych podmiotach gospodarczych, charakteryzujących się znaczną ilością struktur organizacyjnych.

Opisane kwestie nie były wprawdzie przedmiotem zainteresowania Sądów obu instancji, jednakże ze względu na wyżej opisane różne możliwości reprezentacji pracodawcy w ramach czynności w sprawach z zakresu prawa pracy ewentualne nieprawidłowości w tym względzie powinny być przedmiotem wniosków dowodowych stron, zgłoszonych na podstawie art. 232 k.p.c. Takie wnioski nie zostały jednak zgłoszone przez skarżącą, natomiast jeszcze raz wypada podkreślić, że obecne odwoływanie się do zapisów ujawnionych w Krajowym Rejestrze Sądowym nie może być uznane za potwierdzenie deklarowanego w ocenianym wniosku naruszenia zaskarżonym wyrokiem, a już w szczególności kwalifikowanego naruszenia art. 3¹ § 1 k.p.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.